

Museu del Cinema

CINEMA IMPRÈS
ART I PUBLICITAT EN PAPER (1895-1980)
EXPOSICIÓ 9/7/2013 - 26/1/2014

Museu del Cinema
Ajuntament de Girona
Departament de Cultura
Ajuntament de Girona
FilmoTeca
el Periòdic

SUMARI

Fitxa tècnica
Guió
Contingut

Cinema imprès

Art i publicitat en paper (1895-1980)

Des de les primeres projeccions, el cinema sempre ha tingut una necessitat inqüestionable de fer publicitat de les seves pel·lícules. En els seus 117 anys d'història, ha utilitzat tots els mitjans publicitaris coneguts per arribar a l'espectador de cinema. Durant una gran part d'aquests anys, aquesta propaganda es feia sobretot utilitzant el suport del paper. Cartells, programes de mà, cartelleres, dossiers de premsa, cromos, postals, fotografies, etc. eren alguns dels principals elements publicitaris impresos que es van fer servir massivament des dels inicis del cinema fins a la dècada de 1980, quan altres mitjans van anar substituint-los lentament.

Avui dia, les campanyes publicitàries de les productores cinematogràfiques gairebé ja no utilitzen el suport paper per transmetre els seus missatges. Potser l'incombustible cartell de cinema en seria l'excepció. Tanmateix, les noves tecnologies de la informació i els nous mitjans audiovisuals n'han pres el relleu d'una manera aclaparadora.

Amb aquesta exposició volem recuperar el record d'una manera i d'un estil de fer publicitat de les pel·lícules que avui gairebé ha desaparegut. Volem mostrar uns materials de propaganda impresa que ja formen part del patrimoni cinematogràfic i que cal reivindicar i conservar. L'exposició està organitzada en diversos apartats que coincideixen precisament amb els principals formats publicitaris en paper que hi va haver des dels inicis del cinema fins a la dècada de 1970.

La majoria dels materials que exposem provenen del mateix fons del Museu del Cinema, que els conserva perquè han estat donats per persones que, a nivell estrictament privat, els van anar conservant i, en alguns casos, col·leccionant, conscients del seu alt valor testimonial. Així, doncs, aquesta exposició vol ser també un reconeixement i un agraïment a tots aquells ciutadans que desinteressadament han donat al Museu del Cinema tot aquest material . molt més nombrós del que podeu veure en aquesta exposició. amb l'objectiu que perduri en la memòria històrica del setè art.

FITXA TÈCNICA

Producció, comissariat, disseny i muntatge
MUSEU DEL CINEMA

Procedència dels objectes originals exposats
MUSEU DEL CINEMA

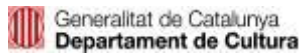
- Col·lecció Tomàs Mallol
 - Col·lecció Alfred Barrós Allué
 - Col·lecció Vicenç Arroyo
 - Col·lecció Ribas Mateos
 - Col·lecció Família Saderra
 - Col·lecció Pompeu Pascual i Maria Gifre
 - Donació Família Ferrer Travé
 - Donació Eduard Gich Viñas
- Donació Francesca Riba i Esteve Oliver
 - Donació Josep Mariné Duran
 - Donació Osanna Neri
 - Donació Anna Roca Colomer
 - Donació Josep Carreras Feixas
 - Donació Isabel Gruart Sala
 - Donació Àngel, Isabel i Helena Brossa Gutés

FILMOTECA DE CATALUNYA

Impressió grafisme
LA DIGITAL

Audiovisual cortesia de
KEY ART AWARDS (The Hollywood Reporter)

amb la col·laboració de:

Membre protector:

Inauguració: dimarts, 9 de juliol de 2013 a les 8 del vespre

Exposició: 10 de juliol de 2013 a 26 de gener de 2014. Entrada gratuïta a l'exposició.

Horaris:

Juliol i agost:

- *de dilluns a diumenge de 10h a 20 h*

Setembre

- *dimarts a dissabte de 10h a 20h*
- *diumenge de 11h a 15h*

Octubre a gener:

- *Dimarts a divendres: 10h. a 18h.*
- *Dissabte: 10h a 20h*
- *Diumenge: 11h a 15h*

*Museu del Cinema
Sèquia, 1. 17001 Girona.
Tel. 972 412 777
www.museudelcinema.cat*

GUIÓ

Cinema imprès

Art i publicitat en paper (1895-1980)

CARTELLS

Si hi ha un element característic i primordial de la publicitat cinematogràfica, aquest és precisament el cartell, que ha format part imprescindible de la promoció de qualsevol pel·lícula des de les primeres projeccions dels germans Lumière a París. No s'entén la publicitat d'un film sense el seu corresponent cartell, el qual té la difícil missió de portar cap a la sala de cinema el potencial espectador.

L'estil i la imatge del cartell configurava tota la campanya promocional, ja que a partir d'aquesta campanya es creaven tots els altres suports propagandístics, com els programes de mà, els anuncis en premsa, els dossiers de premsa, etc. En els seus 117 anys d'història, el disseny del cartell de cinema ha begut de les influències artístiques i de les estratègies publicitàries de cada època, combinant amb més o menys encert, segons els casos, els elements artístics amb els més purament publicitaris.

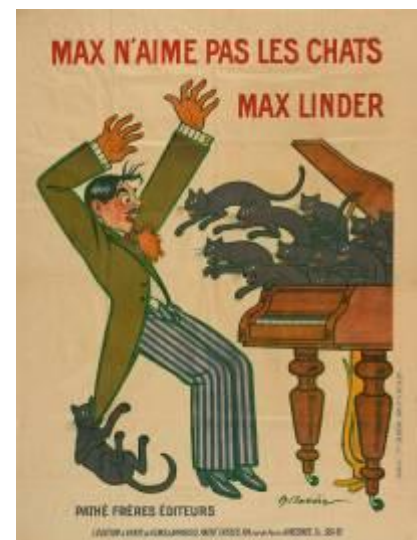
Històricament la imatge del cartell era, sovint, la primera informació que rebia l'espectador d'una pel·lícula i a través d'ell es creava una primera impressió. Avui, però, amb la diversitat de mitjans de comunicació i de formats publicitaris, les primeres informacions d'un film ens poden arribar per molt diversos canals, i la imatge del cartell n'és un més.

Els antecedents i els orígens (1870-1910)

L'estil de cartell tal com el coneixem avui dia, és a dir, una combinació de paraules i imatges en un format atractiu i econòmic, té el seu origen l'any 1870 a París, gràcies a la millora tecnològica del procés d'impressió litogràfica. Aquesta innovació consistia en l'ús de tres colors bàsics (generalment vermell, groc i blau) que, barrejats convenientment, podien reproduir tots els colors de l'arc de Sant Martí. El resultat era uns cartells amb un cromatisme intens, viu i ple de matisos.

Jules Chéret va ser qui va idear i desenvolupar aquest procés litogràfic dels tres colors, cosa que va convertir el cartell en un mitjà de comunicació de masses que s'escampà pels carrers i places de les principals ciutats del món per anunciar, especialment, espectacles de tot tipus (circ, teatre, varietats...), esdeveniments culturals i productes comercials. També va establir les bases sobre les quals es fonamentà el cartellisme: producció ràpida, simplicitat en el disseny per afavorir la comprensió immediata, cromatisme intens que atregui la mirada i text escrit concís.

El 1895, amb l'arribada de les primeres projeccions de cinema, el cartellisme era ja un sistema consolidat per fer publicitat de tot tipus d'espectacles. Per tant, els germans Lumière no dubtaren ni un moment a encarregar els cartells de les seves projeccions a reconeguts artistes, com H. Brispot, que va fer el primer.

Durant els primers anys del cinema, l'element important a difondre en els cartells no eren les pel·lícules, sinó la novetat de l'invent: el cinematògraf. És a dir, es mostrava l'aparell i/o l'efecte de projecció a la sala. A poc a poc, però, anirà agafant protagonisme dins el cartell la comunicació dels films, deixant de banda els aspectes tècnics.

Els primers anys (1910-30)

A partir del 1910, va començar a ser habitual que les productores encarreguessin un cartell per a cada pel·lícula. Al principi no es diferenciaven gaire dels cartells dels espectacles teatrals. El títol apareixia amb lletres grans sobre una escena realista especialment representativa del film i sovint també s'indicava el nom de la productora, però no pas els dels actors o director de la pel·lícula. També en aquesta època es van establir i consolidar les diferents mides dels cartells de cinema, i la d'aproximadament 100 x 70 cm era la més habitual i la que ha perdurat fins a l'actualitat.

A finals de la dècada de 1910, amb la creació de *l'actar system*, el nom dels actors i actrius protagonistes va començar a aparèixer de manera destacada en el cartell, i es va convertir en el reclam més important per atreure el públic al cinema. Els cartells també reflectien l'estatus de l'estrella, en funció de la mida de les lletres del seu nom i del lloc que ocupaven.

A partir dels anys vint, l'època de les primeres grans i sumptuoses sales de cinema, els estudis contractaven artistes consagrats per dissenyar els cartells de les pel·lícules més importants. Cada vegada menys, els cartells mostraven escenes del film i es concentraven més en el retrat i el nom dels actors i actrius protagonistes i en el títol de la pel·lícula. Ocasionalment també hi apareixia algun eslògan.

En aquesta època, cal destacar el moviment artístic anomenat modernisme (Modern Style, en anglès, o Art Nouveau, en francès), que va influenciar notablement les manifestacions publicitàries dels primers anys del segle XX, inclòs un gran nombre de cartells de cinema. Més endavant, altres corrents artístics, com el cubisme o l'expressionisme, també tindran cert ressò en la creació dels cartells de cinema, sobretot a països com Alemanya o la Rússia revolucionària.

La cartellera

També anomenats *lobby cards*, les cartelleres van aparèixer a la dècada de 1910 als Estats Units i és el primer material pensat i creat específicament per a la publicitat cinematogràfica. La cartellera consistia en una imatge fotogràfica d'una escena del film, que incorporava el títol i els principals crèdits de la pel·lícula. Solien ser sèries de 8 cartelleres per pel·lícula, que es col·locaven al costat del cartell, normalment en el vestíbul o entrada del cinema, com a informació addicional per a l'espectador.

Fins a la dècada de 1950, la cartellera constava d'imatges fotogràfiques en blanc i negre, algunes vegades acolorides a mà, impreses o encolades sobre un cartró gruixut. Més endavant, però, ja es van imprimir directament en color sobre cartolina. Van desaparèixer amb l'arribada de les multisales, als anys vuitanta, quan l'espai per col·locar material publicitari de les pel·lícules als vestíbuls dels cinemes es va reduir. Més pantalles per cinema volia dir més pel·lícules i, per tant, l'espai disponible per a publicitat s'havia de repartir equitativament per a cada film que es projectava. Ja no hi va haver lloc per a les cartelleres.

Un estil propi (1930-1960)

A partir dels anys trenta, es van consolidar les bases estètiques i estilístiques sobre les quals s'assentà el cartell de cinema fins a la dècada del 1960 amb un barreja equilibrada de criteris artístics i d'eficàcia publicitària, d'elements tradicionals i de moderns. El resultat fou un cartell de colors brillants, un grafisme potent, amb unes imatges realistes, però que poguessin impactar o seduir l'espectador, i un predomini absolut de les estrelles del film.

Fou una època en què s'introduïren també diverses novetats en el disseny i la producció de cartells: la influència de l'art déco, amb colors vius, formes geomètriques i eliminació dels fons atapeïts; la possibilitat que algunes pel·lícules disposessin de més d'un disseny de cartell; els films de gènere adopten una estètica pròpia, per exemple els de terror, molt lligada a l'expressionisme o els de ciència-ficció de sèrie B dels anys cinquanta, inspirats directament en les portades de còmics; diversos caricaturistes fan incursions en el disseny de cartells de cinema aportant solucions imaginatives i radicals; també s'és més creatiu amb les tipografies i, finalment, va aparèixer l'òfset, una nova tècnica d'impressió que millorava substancialment la nitidesa de la imatge en color del cartell i que va arraconar a poc a poc la vella tècnica de la litografia.

Clavé, Renau, Soligó, Mac, MCP, Jano...

El primer gran cartellista de cinema al nostre país és Antoni Clavé, que realitzà cartells i grans murals per a diversos cinemes de Barcelona en la dècada de 1930 amb una clara inspiració dels corrents dadaïsta i cubista. En les seves obres buscava solucions estètiques esquemàtiques i simbòliques que pretenien ser la síntesi de l'esperit de la pel·lícula. Josep Renau és l'altre gran cartellista del període republicà i dels anys posteriors en el seu exili a Mèxic. Renau es caracteritzava per la seva gran tècnica i per integrar les influències dels corrents més avantguardistes del disseny i la publicitat a Europa.

Després de la Guerra Civil, el disseny de cartells de cinema continua amb força, tot i cert immobilisme a nivell artístic, ja que se segueixen les pautes estilístiques marcades per Hollywood, juntament amb les influències dels treballs de Renau i Clavé. A la dècada de 1950, es poden apreciar nous aires en el disseny d'aquests cartells, sobretot gràcies al talent d'alguns nous dibuixants molt prolífics com Soligó, Jano, Mac o l'estudi MCP (Martí-Clavé-Picó), entre altres, que adapten al seu estil l'estètica dels cartells originals nord-americans. A partir dels anys seixanta, aquests artistes començaren a incorporar les noves tendències en disseny que venien d'Europa i Amèrica: estil art pop, fotomuntatge, simbolisme, etc. sense trair mai, però, l'estètica clàssica del cartell de cinema. Aquests i altres autors, representants de la vella escola del cartellisme cinematogràfic, van treballar fins als anys vuitanta, quan nous i destacats artistes trenquen definitivament amb les pautes tradicionals. Tanmateix, després de dècades d'oblit, avui dia hom reconeix el valor artístic i sociològic de l'obra d'aquests autors, que van establir una iconografia cinematogràfica pròpia del nostre país i van deixar un record inesborrable en la memòria de diverses generacions de cinèfils.

Diversificació d'estils (1960-1980)

A partir de la segona meitat de la dècada de 1950, l'estil del disseny del cartell de cinema va començar a diversificar-se. Mentre uns artistes es mantenen fidels als esquemes i les formes tradicionals dominants des dels anys trenta, altres van començar a aplicar dissenys molt més esquemàtics, visuals i expressius. Dins aquesta nova generació de dissenyadors destaca per damunt de tots Saul Bass, que no només va dissenyar cartells, sinó també títols de crèdit, noves tipografies, etc. Cartells de pel·lícules com *L'home del braç d'or* (1955), *La volta al món en 80 dies* (1956), *Vértigo* (1958), *Anatomia d'un assassinat* (1959), *West side story* (1961), etc. són una mostra clara del seu estil, que capturava amb un símbol o dibuix elemental la naturalesa i el tema del film, i aplicava aquesta imatge a tots els aspectes gràfics de la pel·lícula, des del cartell fins als títols de crèdit.

Una altra novetat important d'aquest període fou la incorporació, ara ja d'una manera destacada, de la fotografia en els cartells, que va reemplaçar progressivament el disseny pintat per un artista, com era habitual des dels inicis del cinema. L'art pop i totes les tècniques que se'n poden derivar, com el *collage*, també va exercir a partir de mitjan la dècada de 1960 una gran influència en els nous dissenyadors. A tot plegat, als anys setanta s'hi va afegir un redescobriments d'estils passats, com l'art déco i el modernisme. En

aquesta mateixa dècada, els cartells es van començar a imprimir sobre paper setinat, que era de més qualitat, més suau al tacte i que produïa una impressió de la imatge molt més brillant.

A finals de la dècada començaven a despuntar algunes pel·lícules, amb els directors S. Spielberg i G. Lucas al capdavant, que van ser l'avantsala del fenomen dels *blockbuster*, és a dir, les superproduccions de consum massiu i amb un desplegament publicitari imponent. Aquest tipus de pel·lícules, juntament amb la irrupció de les noves tecnologies de la comunicació, van fer evolucionar vertiginosament les campanyes publicitàries de cinema. Avui el cartell de cinema és un més dels productes publicitaris d'una pel·lícula, ha perdut la primacia davant l'allau dels nous formats, suports i mitjans promocionals actuals.

FOTO FIXA

La foto fixa és una fotografia d'una escena d'una pel·lícula presa en el set de rodatge durant la realització del film o bé és el retrat d'un o dels diversos actors protagonistes fet en aquest mateix set amb el vestuari propi de la pel·lícula.

La finalitat de la foto fixa és estrictament de promoció de la pel·lícula i les seves estrelles. Servien per fer les cartelleres, que acompanyaven el cartell de la pel·lícula en els vestíbuls del cinema, per enviar als periodistes perquè fossin publicades en diaris i revistes, o per ser la base de la inspiració per fer el cartell del film.

Un altre tipus de foto fixa també era la fotografia d'estudi d'un actor o actriu. La finalitat d'aquest retrat era la promoció de l'estrella. Molts d'aquests retrats, sobretot els de l'època daurada de Hollywood, tenien un qualitat indiscutible. El talent d'aquests fotògrafs a sou de les grans productores, i sovint anònims, feia possible capturar amb una sola imatge l'essència i el glamur d'una l'estrella del cinema. Aquests retrats s'enviaven als mitjans de comunicació per a la seva publicació, però també eren per als fans, sovint lliurats amb la signatura autògrafa.

PROGRAMES DE MÀ

Un dels mitjans publicitaris cinematogràfics més antics i populars fou el programa de mà. De dimensions similars a una postal, solia mostrar a l'anvers la mateixa imatge que el cartell de la pel·lícula i, al revers, informació textual del film, del cinema on es projectava i de les properes estrenes. Les distribuïdores els feien arribar a les sales només amb la imatge, i eren els exhibidors els que feien imprimir el revers amb el contingut que consideraven oportú. Els programes de mà servien per fer publicitat tant de les pel·lícules en cartellera com de les properes estrenes i es repartien als espectadors quan compraven l'entrada a la taquilla del cinema.

El programa de mà cinematogràfic va aparèixer cap al 1915, com una evolució dels programes de mà teatrals i de les postals que editaven les sales de cinema i que reproduïen retrats de les principals estrelles o imatges de scenes de les pel·lícules.

Amb l'aparició de l'*star system* als anys vint, les imatges dels actors protagonistes dels films esdevenen les més utilitzades també per als programes de mà, i amb això comença l'afany col·leccionista d'aquest tipus de fullet.

L'aparició del cinema sonor, als anys trenta, també s'anuncia per aquest mitjà. Amb frases grandiloqüents, com era habitual, es fa incidència a les pel·lícules parlades i cantades, a l'idioma, i fins i tot es reproduïen fragments de diàlegs o lletres de les cançons.

Si bé els primers programes de mà són molt variats en forma i contingut, a partir dels anys quaranta el model s'anà unificant. Tanmateix, hi ha excepcions de distribuïdores que adopten un format propi o que aposten per dissenys innovadors, amb imatges siluetades o elements desplegable.

A banda de reflectir la pròpia història del cinema, quan es fan ressò de les principals novetats tècniques com el color, el so, els diferents formats de pantalla, etc., els programes de mà donen notícia també de la història de les sales cinematogràfiques i del moment en què foren impresos. Són significatius els del període de la Guerra Civil i el franquisme, que mostren els canvis de nom dels cinemes, a causa de la col·lectivització per exemple, la presència del NO-DO en la programació o la salutació a Franco.

Als anys setanta el programa de mà cau en desús. A banda de la crisi viscuda per les sales de cinema a causa de la competència de la televisió, el repartiment de publicitat al carrer és gravat amb un impost i això en fa minvar la distribució i a la llarga la producció.

MANUALS D'EXPLOTACIÓ

Els anomenats *pressbooks* o manuals d'exploració foren incorporats aviat a les campanyes promocionals impulsades per l'empresa cinematogràfica. Tot i estar adreçats a un sector restringit -els mitjans de comunicació, majoritàriament la premsa escrita i la ràdio, i també els crítics i exhibidors-, aquestes publicacions esdevenien claus atès que els seus receptors tenien un paper decisiu en el llançament comercial de la pel·lícula.

A banda de la informació pròpia del cartell o el programa de mà, el dossier de premsa conté també la sinopsi argumental de la pel·lícula, la fitxa tècnica i artística detallades, i frases o accions publicitàries per publicar o portar a terme a la sala o al seu entorn.

En funció de la distribuïdora o del títol, tenen uns dissenys exterior i interior més o menys creatius amb la voluntat de transmetre el millor de la pel·lícula i d'esdevenir un reclam. Aquesta intenció ha perdurat fins al final dels anys noranta, moment en què els dossiers de premsa deixen de ser de paper per passar a ser digitals, inicialment en suport CD i actualment disponibles a la xarxa en format web.

CATÀLEGS

Produccions, no promeses! Aquest és un dels molts lemes que acompanyaven els catàlegs que les distribuïdores i productores cinematogràfiques feien arribar als empresaris de les sales de cinema. La indubtable qualitat dels films, la seva perfecció tècnica, la magnífica interpretació dels actors, els

prestigiosos directors, els famosos productors i els inoblidables arguments dels títols presentats per la temporada es plasmaven en publicacions vistoses, de gran format i il·lustrades.

A partir d'aquestes llistes, els exhibidors valoraven i seleccionaven els èxits que omplirien les seves pantalles i, segons asseguraven alguns catàlegs, també omplirien de espectadors les seves sales. Es tractava de convèncer l'empresari que contractar pel·lícules d'una determinada distribuïdora era la millor pòlissa d'assegurança per al seu negoci, que incrementaria la recaptació de la taquilla i aconseguiria un rendiment extraordinari.

CROMOS I POSTALS

Els cromos i les postals, tan populars al llarg dels anys, han estat un dels grans mecanismes publicitaris del món del cinema. Ja des de l'aparició del setè art i sobretot de l'estar system cinematogràfic, la indústria del cromo es va fixar en aquests grans noms com a reclam de col·leccionistes. A finals dels anys vint apareixen els àlbums i el vincle entre el cinema i aquestes estampetes es fa encara més important.

Tant els cromos com les postals col·leccionables es converteixen en un nexe d'unió entre l'espectador i l'estrella de Hollywood, i gràcies a ells, els espectadors podien tenir a casa una imatge dels seus actors preferits, alhora que es transformen en una eina de propaganda molt important per al cinema, per a les marques (sobretot de tabac, xocolates i pastisseria industrial) i fins i tot per a algunes botigues que els absequiaven amb la compra d'un dels seus productes. A partir dels anys quaranta són els anys de la consolidació amb l'aparició d'àlbums amb les grans estrelles de l'estar system americà i de produccions de grans pel·lícules d'aventures, de pel·lícules romàntiques que fascinaven noies de mig món. La clausió de la televisió a casa nostra arriba als anys seixanta, moltes famílies tenen un aparell a casa i les sèries són seguides devotament per molts. La televisió prendrà llavors protagonisme amb àlbums de sèries televisives.

Però no només es podien col·leccionar les estrelles amb els cromos, una altra varietat eren les targetes postals que es podien comprar per fer-ne ús per a correspondència o per fer col·lecció de les grans estrelles, ja que algunes d'elles venien seriades. Aquestes postals eren editades per impremtes per a ús comercial, però també eren materials de promoció editat pels mateixos estudis de cinema o per les sales de cinema per tal de promocionar les projeccions de la pel·lícula, ja sigui amb el rostre de les estrelles protagonistes o recreant algunes de les escenes de la pel·lícula.

L'hàbit del col·leccionisme ha perdurat fins avui en dia com ho demostren els àlbums que de les diferents sèries juvenils i les grans produccions cinematogràfiques apareixen any rere any. Una afició que perdura i suposa una enorme promoció per a la indústria del cinema.

LES CAMPANYES INTEGRADES DE MÀRQUETING I LA FI DE LA PROMOCIÓ EN PAPER?

De les grans pantalles de cinema que al tombant del segle XX i fins a la dècada de 1950 van fascinar molts espectadors, vam derivar a la petita pantalla d'ús domèstic, una televisió que va canviar substancialment els hàbits de consum audiovisual. Aquesta evolució va passar pels ordinadors personals i ens ha portat a un present immediat en què la pantalla és ja d'ús individual i portàtil. Vivim en un món de multipantalles, pantalles portàtils que ens permeten tenir un flux continu d'informació i una instantaneïtat mai assolida. Aquest ús de pantalles individuals ha alterat absolutament els hàbits professionals i d'oci dels humans, ha variat la nostra percepció i ha creat una nova cultura basada en la immediatesa i en les imatges en moviment comunicades de manera viral. Aquest nou paradigma canvia de manera evident la promoció del cinema, s'utilitzen les pantalles portàtils per tornar-nos a dirigir a la pantalla gran; utilitzar els visors individuals per tornar a la visualització col·lectiva, utilitzar Edison per portar-nos de nou a Lumière.

En aquestes campanyes el paper ha anat perdent protagonisme, i sembla que en els propers anys el paper serà absolutament residual en les campanyes de promoció cinematogràfica. És la fi d'un vell sistema de promoció.

ESPECIFICACIONS TÈCNIQUES

El Museu del Cinema conserva un notable fons de material promocional cinematogràfic en paper, que inclou tant materials impresos com fotogràfics, des dels primers temps del cinema fins a la dècada de 1990. Aquest fons està format per:

- Cartells: 852
- Cartelleres (lobby-cards): 3.023
- Programes de mà: 2.718
- Pressbooks / catàlegs / manuals d'explotació: 3.000
- Fotografies (foto fixa) autografiades: 5.023
- Fotografies (foto fixa): 13.620

Només una part molt reduïda d'aquest material formava part de la col·lecció Tomàs Mallol, que va donar origen al Museu del Cinema. La resta ha estat fruit de donacions particulars realitzades durant els 15 anys d'existència del Museu.

➤ **L'exposició:**

Gairebé tot el material que es mostra en aquesta exposició procedeix del fons patrimonial del Museu del Cinema, excepte 4 cartells i 4 cartelleres cedits per la Filmoteca de Catalunya.

L'exposició està formada per un total de 289 elements promocionals de pel·lícules que abasten els principals formats publicitaris en paper que ha usat el cinema entre 1895 i 1980:

- 49 Cartells
- 11 Cartelleres (lobby cards)
- 117 Programes de mà
- 11 Catàlegs
- 25 Manuals d'explotació
- 28 Fotografies (foto fixa de cinema)
- 25 Cromos i 3 àlbums de cromos
- 20 Postals
- 1 Audiovisual sobre les actuals campanyes integrades de màrqueting cinematogràfic (cortesia Key Art Awards)

La major part d'aquest material és la primera vegada que s'exposa públicament i procedeix de 14 donants diferents. L'exposició ocupa la sala d'exposicions temporals del Museu del Cinema: 120 m².

Podeu descarregar-vos **imatges a alta qualitat** d'alguns dels materials exposats a la nostra pàgina de Flickr:

<http://www.flickr.com/photos/museudelcinema/sets/72157634482653896/>

Cal citar sempre el crèdit que consta en el text de descripció de la fotografia.

Relació del material exposat:

CARTELLS

1. **Trewey** Cartell d'espectacle d'ombres, c.1900 MdC Col·lecció Tomàs Mallol
2. **Pantomimes Lumineuses** Espectacle del Teatre Òptic d'Émile Reynaud, 1892 Jules Chéret MdC Col·lecció Tomàs Mallol
3. **Cinématographe Lumière** August i Louis Lumière, 1896 H. Brispot MdC Col·lecció Tomàs Mallol
4. **Modern Cinéma Lumière** c.1900 MdC Col·lecció Tomàs Mallol
5. **Gerusalemme Liberata** Enrico Guazzoni, 1911 T. Corbella Filmoteca de Catalunya
6. **Max n'aime pas les Chats** Max Linder, 1913 A. Barrère MdC Col·lecció Pompeu Pascual i Maria Gifre
7. **Fedora** Giuseppe de Liguoro i Gustavo Serena, 1916 Guazzoni Filmoteca de Catalunya
8. **Poupée de Paris** Michael Curtiz, 1925 G. Elisabeth Filmoteca de Catalunya
9. **La Marieta de l'ull viu.** Josep Amich i Bert i Gastón A. Mantua, 1927 MdC Col·lecció Tomàs Mallol
10. **L'Aventurière de Tunis** *Die Abenteurerin von Tunis.* Willi Wolf, 1931 MdC Col·lecció Tomàs Mallol
11. **El Bandolero de Texas** *The Texas Bad Man.* Edward Laemmle, 1932 Filmoteca de Catalunya
12. **Crimen a media noche** *Who done it?* Erle C. Kenton, 1942 J. Guimerà MdC Col·lecció Tomàs Mallol
13. **El moderno Barba Azul** Jaime Salvador, 1946 Josep Renau MdC Col·lecció Tomàs Mallol
14. **Peer Gynt** Fritz Wendhausen, 1934 MdC Col·lecció Tomàs Mallol
15. **Fort Apache** John Ford, 1948 Macario Gómez "Mac" MdC Col·lecció Tomàs Mallol
16. **El Manantial** *The Fountainhead.* King Vidor, 1949 Francisco Fernández Zarza "Jano" MdC - Donació Eduard Gich Viñas
17. **Sinuhé. El Egiptio** *The Egyptian.* Michael Curtiz, 1954 Josep Soligó MdC Donació Eduard Gich Viñas
18. **Sin conciencia** *The Enforcer.* Bretagne Windust, 1951 Francisco Fernández Zarza "Jano" MdC Donació Eduard Gich Viñas
19. **Désirée** Henry Koster, 1954 Josep Soligó MdC Donació Eduard Gich Viñas
20. **El Príncipe Valiente** *Prince Valiant.* Henry Hathaway, 1954 Josep Soligó MdC Donació Eduard Gich Viñas
21. **Cómo casarse con un millonario** *How to Marry a Millionaire.* Jean Negulesco, 1953 Josep Soligó MdC Donació Eduard Gich Viñas
22. **La ventana indiscreta** *Rear window.* Alfred Hitchcock, 1954 Fernando Albericio MdC Donació Eduard Gich Viñas
23. **Atrapa a un ladrón** *To Catch a Thief.* Alfred Hitchcock, 1955 Fernando Albericio MdC Donació Eduard Gich Viñas
24. **El hombre del brazo de oro** *The Man with the Golden Arm.* Otto Preminger, 1955 Fernando Albericio MdC Donació Eduard Gich Viñas
25. **Johnny Guitar** Nicholas Ray, 1954 MdC Donació Josep Mariné Duran
26. **Asalto a la tierra** *Uchûjin Tôkyô ni arawaru.* Koji Shima, 1956 Estudi MCP MdC Donació Eduard Gich Viñas
27. **La vuelta al mundo en 80 días** *Around the World in Eighty Days.* Michael Anderson, 1956 Saul Bass MdC Donació Francesca Riba i Esteve Oliver
28. **Rommel llama al Cairo** *Rommel ruft Kairo.* Wolfgang Schleie, 1959 Francisco Fernández Zarza "Jano" MdC Col·lecció Tomàs Mallol
29. **De repente el último verano** *Suddenly, last summer.* Joseph L. Mankiewicz Perceval MdC Donació Josep Mariné Duran
30. **Rocco y sus hermanos** *Rocco e i suoi fratelli.* Luchino Visconti, 1960 Macario Gómez "Mac" MdC Donació Josep Mariné Duran
31. **West Side Story** Jerome Robbins, Robert Wise, 1961 J.L. MdC Donació Josep Mariné Duran
32. **El péndulo de la muerte** *Pit and the Pendulum.* Roger Corman, 1961 MdC Donació Eduard Gich Viñas
33. **America, America** Elia Kazan, 1963 Emerio MdC Donació Francesca Riba i Esteve Oliver
34. **James Bond contra Goldfinger** *Goldfinger.* Guy Hamilton, 1964 MdC Donació Francesca Riba i Esteve Oliver
35. **La muerte tenía un precio** *Per qualche dollaro in più.* Sergio Leone, 1965 Macario Gómez "Mac" MdC Donació Josep Mariné Duran
36. **Giulietta de los espíritus** *Giulietta degli spiriti.* Federico Fellini, 1965 Francisco Fernández Zarza "Jano" MdC Donació Eduard Gich Viñas
37. **Bonnie y Clyde** *Bonnie and Clyde.* Arthur Penn, 1967 MdC Donació Josep Mariné Duran
38. **El Graduado** *The Graduate.* Mike Nichols, 1967 Diener-Hauser MdC Donació Josep Mariné Duran
39. **Belle de Jour** Luis Buñuel, 1967 René Ferracci MdC Donació Josep Mariné Duran
40. **Dos hombres y un destino** *Butch Cassidy and the Sundance Kid.* George Roy Hill, 1969 Macario Gómez "Mac" MdC Donació Josep Mariné Duran
41. **La Naranja Mecánica** *Clockwork Orange.* Stanley Kubrick, 1971 Philip Castle i Bill Gold MdC Donació Josep Mariné Duran
42. **Novecento** Bernardo Bertolucci, 1976 MdC Donació Josep Mariné Duran
43. **Malas calles** *Mean Streets.* Martin Scorsese, 1973 Alberto MdC Donació Josep Mariné Duran
44. **Annie Hall** Woody Allen, 1977 MdC Donació Josep Mariné Duran
45. **El Padrino** *The Godfather.* Francis Ford Coppola, 1972 MdC Donació Família Ferrer Travé
46. **La vida de Brian** *Life of Brian.* Terry Jones, 1979 MdC Donació Josep Mariné Duran
47. **Nosferatu, vampiro de la noche** *Nosferatu: Phantom der Nacht.* Werner Herzog, 1979 Palladino MdC Donació Josep Mariné Duran
48. **Con el culo al aire** Carles Mira, 1980 M. Boix MdC Donació Josep Mariné Duran
49. **La Guerra de las Galaxias. El Imperio contraataca** *Star Wars: Episode V - The Empire Strikes Back.* Irvin Kershner, 1980 Tom Jung MdC Donació Josep Mariné Duran

CARTELLERES

1. **4 Poupée de Paris** Michael Curtiz, 1925 Filmoteca de Catalunya
2. **El beso mortal.** *The death kiss.* Edwin L. Marin, 1932. MdC Col·lecció Tomàs Mallol
3. **Una aventura en el tren.** *Get That Girl.* George Crone, 1932. MdC Col·lecció Tomàs Mallol
4. **Estudiantes en Oxford.** *A Chump at Oxford.* Hal Roach, 1940. MdC Col·lecció Tomàs Mallol

5. **El ladrón de cadáveres.** *The Corpse Vanishes.* Wallace Fox, 1942. MdC Col·lecció Tomàs Mallol
6. **Sherlock Holmes desafía a la muerte.** *Sherlock Holmes Faces Death.* Roy William Neill, 1943. MdC Col·lecció Tomàs Mallol
7. **Ali Babá y los 40 ladrones.** *Ali Baba and the Forty Thieves.* Arthur Lubin, 1944. MdC Donació Família Ferrer Travé
8. **Más allá de la duda.** *Beyond a Reasonable Doubt.* Fritz Lang, 1956 MdC Col·lecció Tomàs Mallol

PROGRAMES DE MÀ

1. **Christus.** G. Antamoro. 1916.(8)
2. **La princesa que supo amar.** *La princesse aux clowns.* A. Hugon. 1926.(9)
3. **El crucero Potemkin.** *Bronenosets Potyomkin.* S.M. Eisenstein.1925.(1)
4. **Al compás de 3 por 4.** *Zwei Herzen im Dreiviertel-Takt.* G. Von Bolváry. 1931.(1)
5. **Tierra Madre.** *Terra madre.* A. Blassetti. 1933.(4)
6. **Ámame esta noche.** *Love me tonight.* R. Mamoulian. 1933.(1)
7. **El café de la Marina.** D. Pruna. 1933.(1)
8. **Madrid se divorcia.** A. De Benavides. 1935.(1)
9. **La verbena de la Paloma.** B. Perojo. 1935.(1)
10. **El cantar de los cantares.** *The Song of Songs.* R. Mamoulian. 1934.(1)
11. **Dick Turpin.** V. Hanbury. 1935.(1)
12. **Sueños de príncipe.** *Mayerling.* A. Litvak. 1936.(1)
13. **El precio de la gloria.** *What Price Glory.* R. Walsh. 1926.(10)
14. **Madame Butterfly.** M. Gering. 1932.(1)
15. **Rebelión a bordo.** *Mutiny on the Bounty.* F. Lloyd. 1936.(1)
16. **M, el vampiro de Düsseldorf.** M. F. Lang. 1931.(1)
17. **La vía láctea.** *The Milky Way.* L. McCarey. 1936.(1)
18. **Alas en la noche.** *Wings in the Dark.* J. Flood. 1936.(1)
19. **El ángel de las tinieblas.** *The Dark Angel.* S. Franklin. 1936.(1)
20. **Los mercaderes de la muerte.** *The President Vanishes.* W.A. Wellmann. 1936.(1)
21. **Parece que fue ayer.** *Only Yesterday.* J.M. Stahl. 1939.(1)
22. **El pequeño rey.** *Le petit Roi.* J. Duvivier. 1935.(1)
23. **La kermesse heroica.** *La kermesse héroïque.* J. Feyder. 1936.(1)
24. **Rumba.** M. Gering. 1935.(1)
25. **El enemigo público nº1.** *Manhattan Melodrama.* W.S. van Dyke. 1934.(1)
26. **La pequeña coronela.** *The Little Colonel.* D. Butler. 1935.(1)
27. **Amores en Hollywood.** *Going Hollywood.* R. Walsh. 1934.(1)
28. **¡Viva la libertad!** *À nous la liberté.* R. Clair. 1932.(1)
29. **La feria de la vanidad.** *Becky Sharp.* R. Mamoulian. 1935.(1)
30. **Héctor Fieramosca.** *Ettore Fieramosca.* A. Blassetti. 1938.(1)
31. **El rey de los Campos Elíseos.** *Le roi des Champs-Élysées.* M. Nosseck. 1934.(1)
32. **El paraíso recobrado.** X. Güell. 1936.(1)
33. **La fiera de mi niña.** *Bringing Up Baby.* H. Hawks. 1941.(1)
34. **La diligencia.** *Stagecoach.* J. Ford. 1939.(1)
35. **Los cuatro Robinsones.** E. García Maroto. 1939.(1)
36. **El hijo del Caid.** *The Son of the Sheik.* G. Fitzmaurice. 1941.(1)
37. **Los tambores de Fu-Manchú.** *Drums of Fu Manchu.* J. English. 1940.(1)
38. **Los tambores de Fu-Manchú.** *Drums of Fu Manchu.* J. English. 1940.(1)
39. **Miguel Strogoff o el correo del Zar.** *Michel Strogoff.* J. De Baroncelli. 1941.(1)
40. **Torbellino.** L. Marquina. 1941.(1)
41. **El forastero.** *The Westerner.* W. Wyler. 1940.(4)
42. **Jalisco nunca pierde.** C. Urueta. 1937.(1)
43. **Sin novedad en el Alcázar.** A. Genina. 1940.(1)
44. **Tundra.** N. Dawn. 1937.(1)
45. **Pinocho.** *Pinocchio.* N. Ferguson. 1944.(1)
46. **Dumbo.** S. Armstrong. 1944.(1)
47. **¿Por qué trabajar?.** *One Good Turn.* J.W. Horne. 1941.(1)
48. **Fedora.** C. Mastrocinqe. 1942.(1)
49. **Hace un millón de años.** *One Million B.C.* H. Roach. 1940. (1)
50. **Luna nueva.** *His Girl Friday.* H. Hawks. 1943. (1)
51. **Allá en el Rancho Grande.** F. de Fuentes. 1942. (1)
52. **El mago de Oz.** *The Wizard of Oz.* V. Fleming. 1946.(2)
53. **María Estuardo.** *Maria Estuard.* J. Ford. 1941. (1)
54. **Al son de la marimba.** J. Bustillo Oro. 1943. (1)
55. **Sólo los ángeles tienen alas.** *Only Angels Have Wings.* H. Hawks. 1943. (1)
56. **El moderno Barba Azul.** J. Salvador. 1946.(3)
57. **Caballero sin espada.** *Mr. Smith Goes to Washington.* F. Capra.1949. (4)
58. **Laura.** O. Preminger. 1946. (4)
59. **Sinfonía de la vida.** *Our Town.* S. Wood.1944. (1)
60. **Luz de gas.** *Gaslight.* T. Dickinson. 1942. (1)
61. **Serenata nostálgica.** *Penny Serenade.* G. Stevens. 1943. (1)

62. **Zenobia.** G. Douglas. 1945. (1)
63. **Inés de Castro.** L. de Barros. 1945.(2)
64. **Escuadrilla.** A. Román. 1941. (1)
65. **Pygmalión.** L. Howard. 1943. (1)
66. **Robin de los bosques.** *The Adventures of Robin Hood.* M. Curtiz. 1948.(6)
67. **Senda prohibida.** *Johnny Eager.* M. Leroy. 1950. (2)
68. **Tormenta.** *Orage.* M. Allégret. 1942.(1)
69. **Gilda.** C. Vidor. 1948. (4)
70. **El ladrón.** J. Bracho. 1949. (4)
71. **Pimentilla.** J. López de Varcárcel. 1941. (1)
72. **Los cuatro jinetes del Apocalipsis.** *The Four Horsemen of the Apocalypse.* R. Ingram. 1946. (4)
73. **El telón de acero.** *The Iron Curtain.* W.A. Wellmann. 1948. (4)
74. **El tesoro de Tarzán.** *Tarzan's Secret Treasure.* R. Thorpe. 1949. (4)
75. **Ninotchka.** E. Lubitsch. 1942. (1)
76. **Noche y día.** *Night and Day.* M. Curtiz. 1946. (6)
77. **Trece por docena.** *Cheaper by the Dozen.* W. Lang. 1951. (5)
78. **La octava mujer de Barba Azul.** *Bluebeard's Eighth Wife.* E. Lubitsch. 1943. (1)
79. **Las cuatro plumas.** *The Four Feathers.* Z. Korda. 1946. (4)
80. **La conquista de un reino.** *The Exile.* M. Ophüls. 1948. (6)
81. **Que el cielo la juzgue.** *Leave Her to Heaven.* J.M. Stahl. 1949. (6)
82. **Carta de una desconocida.** *Letter from an Unknown Woman.* M. Ophüls. 1948. (6)
83. **El tambor del Bruch.** I.F. Iquino. 1948. (6)
84. **Carta a tres esposas.** *A Letter to Three Wives.* J.L. Mankiewicz. 1950. (4)
85. **Horizontes lejanos.** *Bend of the River.* A. Mann. 1952. (5)
86. **Siete novias para siete hermanos.** *Seven Brides for Seven Brothers.* S. Donen. 1955. (5)
87. **Calle Mayor.** J.A. Bardem. 1956. (5)
88. **Río sin retorno.** *River of No Return.* O Preminger. 1955.(5)
89. **Verbena.** E. Neville. 1959. (1)
90. **Trapezio.** *Trapeze.* C. Reed. 1956. (1)
91. **Colorado Jim.** *The Naked Spur.* A. Mann. 1957. (5)
92. **La viuda alegre.** *The Merry Widow.* C. Bernhardt. 1954. (5)
93. **El príncipe valiente.** *Prince Valiant.* H. Hathaway. 1957. (5)
94. **Rufufú.** M. Monicelli. 1958.(3)
95. **Sinué el Egipcio.** *The Egyptian.* M. Curtiz. 1955.(5)
96. **El temible burlón.** *The Crimson Pirate.* R. Siodmack. 1957. (5)
97. **Hondo.** J. Farrow. 1955. (1)
98. **Pasaje a Marsella.** *Passage to Marseille.* M. Curtiz. 1949.(5)
99. **Historias de la radio.** J.L. Sáenz de Heredia. 1955. (5)
100. **Esa pícara colegiala.** *Cette sacrée gamine.* M. Boisrond. 1956. (5)
101. **Mi tío.** *Mon oncle.* J. Tati. 1959. (5)
102. **Cuna de héroes.** *The Long Gray Line.* J. Ford. 1955. (6)
103. **Muerte de un ciclista.** J.A. Bardem. 1956. (5)
104. **Los jóvenes invasores.** *Darby's Rangers.* W.A. Wellmann. 1961. (6)
105. **Cleopatra.** J.L. Mankiewicz. 1963. (1)
106. **Plácido.** L.G. Berlanga. 1961. (7)
107. **La familia Trapp.** *Die Trapp-Familie.* W. Liebeneiner. 1957. (5)
108. **La historia de Ruth.** *The Story of Ruth.* H. Koster. 1961.(6)
109. **Polyana.** D. Swift. 1962.(6)
110. **Luna de verano.** P. Lazaga. 1971.(3)
111. **A pleno sol.** *Plein Soleil.* R. Clément. 1961.(5)
112. **Alfonso XII y María Cristina.** *¿Dónde vas, triste de ti?.* A. Balcázar. 1960. (5)
113. **Martes de carnaval.** *Mardi Gras.* E. Goulding. 1960.(6)
114. **Sor Citroën.** P. Lazaga. 1968. (5)
115. **Ben-Hur.** W. Wyler. 1961.(5)
116. **La señora de Fátima.** R.Gil. 1952.(6)
117. **El compromiso.** *The Arrangement.* E. Kazan. 1970. (5)

- (1) MdC. Col·lecció Ribas Mateos
- (2) MdC. Donació Anna Roca Colomer
- (3) MdC. Col·lecció Tomàs Mallol.
- (4) MdC. Donació Josep Carreras Feixas
- (5) MdC. Col·lecció Vicenç Arroyo
- (6) MdC. Donació Isabel Gruart Sala
- (7) MdC. Donació David Vargas
- (8) MdC. Col·lecció Pompeu Pascual i Maria Gifre
- (9) Museu del Cinema
- (10) MdC. Donació Isabel Gruart Sala

CATÀLEGS

1. **Cifesa.** Sucs. De Rivadeneyra. Madrid.(1940). MdC. Col·lecció Família Saderra
2. **Rey Soria Films.** 1945-46. I.G. Viladot. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
3. **Metro Goldwyn Mayer.** El rugido del león. 1939. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
4. **Radio Films.** 1934-35. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
5. **Metro Goldwyn Mayer.** El rugido del león. 1946-47. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
6. **Casanovas y Piñol.** Venta y alquiler de películas. Barcelona. (1920). Col·lecció Pompeu Pascual i Maria Gifre
7. **Paramount Films.** 1934-35. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
8. **Radio Films** 1935-36. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
9. **Radio Films** 1936-37. Valor. Grafos. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra
10. **Hispano FoxFilm S.A.E. 20th Century-Fox** 1949-50. Ind. Lit. Gerona. MdC. Col·lecció Família Saderra
11. **Los Artistas Asociados** 1934-35. Imp. Studium. Català y Trochut. Barcelona. MdC. Col·lecció Família Saderra

MANUALS D'EXPLOTACIÓ

1. **Salambó.** D. Gaido. 1914. (1)
2. **La reina Margarita.** *La reine Margot.* H. Desfontaines. 1914. (1)
3. **La dama de las camelias.** G. Serena. 1915. (1)
4. **Hulda flor de Holanda.** *Hulda from Holland.* J.B. O'Brien. 1916. (1)
5. **La muda de Porticci.** *The Dumb Girl of Portici.* P. Smalley. L. Weber. 1916. (1)
6. **La herencia del diablo.** D. Ceret. 1917. (1)
7. **Trabajo.** *Travail.* H. Pouctal. 1920. (1)
8. **El alcalde de Zalamea.** *Der Richter von Zalamea.* L. Berger. 1921. (1)
9. **El nacimiento de una nación.** *The Birth of a Nation.* D.W. Griffith. 1921. (1)
10. **Nanuck el esquimal.** *Nanook of the North.* R.J. Flaherty. 1922. (1)
11. **La viuda alegre.** *The Merry Widow.* E. Lubitsch. 1935. (2)
12. **Vidas en peligro.** *We're only human.* J. Flood. 1935. (2)
13. **Las mil y una noches.** *Arabian Night's.* J. Rawlins. 1942 (2)
14. **La diligencia.** *Stagecoach.* J. Ford. 1944. (2)
15. **Historias de Filadelfia.** *The Philadelphia Story.* G. Cukor. 1944. (2)
16. **Laura.** O. Preminger. 1946.(3)
17. **Tarzán en Nueva York.** *Tarzan New York's Adventure.* R. Thorpe. 1947. (2)
18. **Locura de amor.** J. De Orduña. 1948. (2)
19. **Escuela de sirenas.** *Bathing Beauty.* G. Sidney. 1948. (2)
20. **La novia era él.** *I Was a Male Bride War.* H. Hawks. 1949.(3)
21. **El salario del miedo.** *Le salaire de la peur.* H-G. Clouzot. 1955. (2)
22. **Flecha rota.** *Broken Arrow.* D. Daves. 1951.(3)
23. **Sansón y Dalila.** *Samson and Delilah.* C.B. DeMille. 1952. (2)
24. **El multimillonario.** *Let's Make Love.* G. Cukor. 1961. Espanya (3)
25. **Eva al desnudo.** *All about Eve.* J.L. Mankiewicz. 1952. (3)

(1) MdC. Col·lecció Pompeu Pascual i Maria Gifre - (2) MdC. Col·lecció Família Saderra - (3) MdC. Col·lecció Alfred Barrós Allué

FOTO FIXA

1. **Una nit a l'Òpera** *A Night at the Opera.* Sam Wood, 1935 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
2. **Ninotchka** Ernst Lubitsch, 1939 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
3. **Tarzán y las Amazonas** *Tarzan and the Amazons.* Kurt Neumann, 1945 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
4. **Marcado a fuego** *Branded.* Rudolph Maté, 1950 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
5. **Ultimátum a la tierra** *The Day the Earth Stood Still.* Robert Wise, 1951 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
6. **Cómo casarse con un millonario** *How to Marry a Millionaire.* Jean Negulesco, 1953 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
7. **D'aquí a l'eternitat** *From Here to Eternity.* Fred Zinnemann, 1953 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
8. **La túnica sagrada** *The Robe.* Henry Koster, 1953 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
9. **Crim perfecte** *Dial M for Murder.* Alfred Hitchcock, 1954 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
10. **Désirée** Henry Koster, 1954 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
11. **Sabrina** Billy Wilder, 1954 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
12. **Cleopatra** Joseph L. Mankiewicz, 1963 MdC Col·lecció Alfred Barrós Allué
13. **Fred Astaire i Ginger Rogers** *Swing time.* George Stevens, 1936 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
14. **Ingrid Bergman** *Atormentada / Under Capricorn.* Alfred Hitchcock, 1949 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
15. **Ben Turpin** c. 1920 MdC Donació Àngel, Isabel i Helena Brossa Gutés
16. **Constance Talmadge** c. 1920 MdC Donació Àngel, Isabel i Helena Brossa Gutés
17. **Clark Gable** c. 1955 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
18. **Audrey Hepburn** *Vacances a Roma / Roman Holiday.* William Wyler, 1953 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
19. **Douglas Fairbanks** *The private life of Don Juan.* Alexander Korda, 1934 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
20. **Gary Cooper** 1952 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo

21. **Grace Kelly** 1954 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
22. **Harold Lloyd** 1952 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
23. **Humphrey Bogart** 1952 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
24. **Judy Garland** c. 1945 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
25. **Marilyn Monroe** 1953 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
26. **Marlon Brando** *Salvaje / The wild one*. Laslo Benedek, 1954 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
27. **Mary Pickford** c. 1920 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo
28. **Spencer Tracy** c. 1947 MdC Col·lecció Vicenç Arroyo

CROMOS

1. **Eddie Polo**. Colecciones Amatller - Chocolates Amatller. 1920-29 (1)
2. **Richard Dix**. Colecciones Amatller - Chocolates Amatller. 1920-29 (1)
3. **Leatrice Joy**. Colecciones Amatller - Chocolates Amatller. 1920-29 (1)
4. **Gleen Hunter**. Artistas eminentes cinematográficos - Baños Santa Eulàlia. 1920-29 (2)
5. **Constance Binney**. Artistas eminentes cinematográficos -Chocolates Comet. 1920-29 (1)
6. **Norma Talmadge**. Artistas eminentes cinematográficos - Aspirina Bayern. 1920-29 (2)
7. **Max Linder**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Jaume Boix. 1920-29 (1)
8. **Norma Talmadge**. Artistas de Cine. Vins i licors Pelegrí Mata (1920-29) (2)
9. **Mary Pickford**. Artistas eminentes cinematográficos -Xocolates Esteve Casas. 1920-29 (1)
10. **Mae Marsh**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Jaume Boix. 1920-29 (1)
11. **Carol Dempster**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Torras. 1920-29 (1)
12. **Mary Brian**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Torras. 1920-29 (1)
13. **John Barrymore**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Comet. 1920-29 (1)
14. **Shirley Mason**. Artistas eminentes cinematográficos - Xocolates Esteve Casas. 1920-29 (1)
15. **William Russell**. Célebres Artistas Cinematográficos - Chocolate Juncosa. 1920-29 (1)
16. **Harry Houdini**. Artistas eminentes cinematográficos -Xocolates Pedro Sabater. 1920-29 (1)
17. **Mary MacLaren**. Artistas eminentes cinematográficos - Xocolates Pedro Sabater. 1920-29 (1)
18. **Gloria Swanson**. Artistas eminentes cinematográficos - Chocolates Jaume Boix. 1920-29 (1)
19. **Àlbum "Garbancito de la Mancha"**. Produït per "Balet i Blay", 1946. Fons Museu del Cinema
20. **Chaplin (sèrie sobre Vida de Perro)**. Vida de perro Charlot -Chocolates Amatller, c 1919 (2)
21. **Fred Astaire**. Estrellas del Cinema -Chocolate Juncosa. 1935-45 (2)
22. **Clark Gable**. Colección 18 cromos - Chocolates Regina 1935-45 (2)
23. **Douglas Fairbanks**. Artistas de Cine - Chocolates Amatller. 1920-29 (2)
24. **Buster Keaton**. Artistas de Cine -Chocolates Amatller. 1920-29 (2)
25. **Charles Chaplin**. Artistas de Cine -Chocolates Amatller. 1920-29 (2)
26. **Mickey Mouse (sèrie de dibuixos)**. Mickey en la casa de los duendes - Chocolates Juncosa. 1930-39 (2)
27. **John Gilbert**. Artistas de Cine - Chocolates Amatller. 1920-29
28. **Rodolfo Valentino**. Artistas de Cine -Chocolates Amatller. 1920-29 (2)

(1) MdC. Col·lecció Osanna Neri - (2) MdC. Col·lecció Tomàs Mallol

POSTALS

1. **Dorothy Jordan**. Metro Goldwyn Mayer. 1929-33
2. **Pauline Starke**. Editorial fotogràfica. 1925-35
3. **Harold Lloyd**. Editorial fotogràfica. 1925-35
4. **Camarote de Lujo**. Fox. 1931
5. **George O'Brien**. Fox. 1931
6. **Rodolfo Valentino**. Editorial fotogràfica. 1925
7. **John Gilbert**. Metro Goldwyn Mayer. 1925-35
8. **Shirley Temple**. Editorial fotogràfica. 1925-35
9. **Rock Hudson**. Ediciones Raker. 1956
10. **Brigitte Bardot**. Ufa Film foto. 1963
11. **Tempestad**. Artistas Asociados. 1928
12. **Warren Beatty**. Ediciones Raker. 1963
13. **Sophia Loren**. Ufa Film foto. 1957
14. **Marlene Dietrich**. Editorial fotogràfica. 1925-35
15. **Johnny Weissmüller**. Metro Goldwyn Mayer. 1925-35
16. **Spencer Tracy**. Metro Goldwyn Mayer. 1925-35.
17. **Greta Garbo**. Editorial fotogràfica. 1931
18. **Fred Astaire i Ginger Rogers**. Radio Films. 1925-35
19. **Marlon Brando**. Ediciones Raker. 1962-63
20. **Claudia Cardinale**. Ufa Film foto. 1962

Totes les postals pertanyen al Museu del Cinema: àlbum adquirit a Joan Cortés. Portal del Col·leccionista

Girona, juliol de 2013